

Preventie van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten

Luuk Mur, Gz psycholoog

Community Support heeft de laatste jaren veel jongeren, die ernstig verzuimgedrag vertonen, begeleid. Deze begeleiding lieten wij doen door studenten van de afdeling Social Studies van het Hbo. Hiertoe hebben wij afspraken gemaakt met enkele Hbo opleidingen. De betreffende Hbo-studenten werden op hun beurt weer begeleid door een ervaren supportmedewerker van Community Support.

Samenwerken voor één doel

Het doel van dit project is dat de betreffende leerlingen weer volledig naar school gaan en een meer coöperatieve, leergerichte houding ontwikkelen, waardoor verwacht mag worden dat ook de schoolprestaties verbeteren.

De leerlingen worden begeleid volgens de methode Community Support. Er wordt bij deze aanpak nauw samengewerkt met de betrokken mentor, de leerplichtambtenaar, andere betrokken hulpverleners, de ouders en mogelijk andere leden van het netwerk.

Grip op eigen leven

Community Support streeft naar duurzame versterking van de positie van de hulpvrager die de grip op zijn leven kwijt is of dreigt kwijt te raken. Uitgangspunten daarbij zijn o.a.:

- het gaat om het oplossen van de problemen in het normale leven
- het diagnose behandelmodel staat hierbij niet centraal.
- waar nodig wordt wel samengewerkt met behandelaars
- de krachten van de hulpvrager kiezen wij als uitgangspunt voor het oplossen van het probleem
- wij benutten de hulpbronnen die aanwezig zijn in het sociale netwerk van de hulpvrager en zijn ouders
- het samenwerken van professionals en mantelzorgers in een steungroep.

Onderdelen van de methode

- het opstellen van een individueel plan op maat op voor iedere hulpvrager.
- het met het plan als uitgangspunt opzetten van een leerprogramma, gericht op het met succes behalen van de opgestelde doelen.
- wij werken volgens de cyclus Plan-Do-Study-Act.
- een digitaal volgsysteem waarbij alle betrokkenen zonder tijdverlies goed met elkaar kunnen samenwerken
- het digitale volgsysteem is enerzijds een scorebord en anderzijds een digitale ontmoetingsplaats.
- niet praten, maar doen

Studenten en mantelzorgers uit het netwerk begeleiden leerlingen.

Begeleiding door netwerk

Aangemelde jongeren kunnen problemen ervaren op diverse leefgebieden. Denk aan:

- schoolverzuim
- geen daginvulling hebben
- verslavingsgedrag vertonen
- sociale angstig zijn
- opstandig gedrag vertonen
- een slecht netwerk hebben

Vaak vallen dit soort zaken pas op als er al veel verzuim is. Hoe eerder wordt gesignaleerd dat dit soort gedragingen leiden tot verzuim des te beter. School, gemeente, ouders en de jongere zelf kunnen zich in verbinding stellen met Community Support. Na de aanmelding volgt een gesprek tussen de jongere en een supportmedewerker over de werkwijze die wij volgen.

Wanneer de jongere besluit te starten met het project wordt er een student gekoppeld aan de jongere. Veel jongeren willen meedoen aan deze vorm van begeleiding, juist omdat zij ondersteund gaan worden door iemand van iets ouder dan de eigen leeftijd.

Steun van Hbo studenten

De Hbo-studenten kunnen bij uiteenlopende vragen ondersteunen. Voorbeelden:

- er met een in een isolement verkerende jongere naartoe werken dat deze de juiste mensen om zich heen krijgt
- een ongemotiveerde jongere ondersteunen bij het ontwikkelen van een gericht toekomstbeeld
- een contactgestoorde jongere ondersteunen bij het op de juiste wijze leren te communiceren
- een jongere met verslavingsgedrag stimuleren tot een gezonde leefwijze
- een jongere die zijn bed niet uit wil komen, ondersteunen bij het aanbrengen van structuur in zijn leven
- een jongere die zich opstandig opstelt, leren om het gedrag van de leraar anders te beoordelen

Uitwerking van het plan

De Hbo-student krijgt tot taak om met de jongere het ontstaan van de problemen in kaart te brengen. Vervolgens is de vraag aan de orde hoe de jongere ondersteund kan worden bij de problemen die hij of zij ervaart. De Hbo student werkt daarbij oplossingsgericht. Het motto is: "Zoek geen problemen, maar oplossingen". Er is veel aandacht voor wat er wel goed gaat en de krachten van de leerling. Er wordt niet gewerkt met diagnostische labels. Als er sprake is van psychopathologie, dan is er in de meeste gevallen al begeleiding door een psychiater of psycholoog. Waar wenselijk werken wij daar natuurlijk mee samen.

Het eigen netwerk

Voor het oplossen van welke vraag dan ook wordt om te beginnen gebruik gemaakt van de hulpbronnen uit het eigen netwerk van de leerling. Daarbij proberen wij allen en iedereen in te zetten. Vaak kunnen medeleerlingen een rol spelen, maar voor iedereen kan het er weer anders uit zien. Doordat gewerkt wordt met hulpbronnen uit het eigen netwerk is het effect van de hulpverlening optimaal en wordt het meedoen in de samenleving als vanzelf bevorderd.

Met de jongere en voor hem relevante anderen wordt een samenwerkingsplan opgesteld. In het plan staat wat de doelen zijn en wie wat gaat doen om de doelen te realiseren. De personen die meehelpen om de problemen van de jongere op te lossen, werken samen in een steungroep.

Scorebord en digitale ontmoeting

De steungroep beschikt over een eigen beveiligde site. Alleen de leden van de steungroep beschikken over een password om op die site te kunnen werken. Deze eigen site is het centrum van de communicatie.

Door middel van een digitaal volgsysteem is het mogelijk de planning en ontwikkeling van de ondersteuning goed in de gaten te houden. Bijgehouden wordt welke doelen er opgesteld zijn, welke succesvol afgesloten zijn, wat werkt en wat niet werkt. We noemen dit het scorebord.

De jongere en ook de andere leden van de steungroep krijgen steeds feedback en iedereen ziet waar aan gewerkt wordt en welke richting de begeleiding opgaat. Het scorebord is niet alleen motiverend voor de leerling, maar ook voor de school en voor de betrokken mantelzorgers. Iedereen wordt er enthousiast van, als er zichtbaar resultaten geboekt worden. Ook kunnen alle betrokkenen rondom de jongere op die manier gemakkelijk met elkaar communiceren. Er is nauwelijks vergadertijd nodig, iedereen werkt aan hetzelfde plan en de Hbo-student zorgt ervoor, dat iedereen weet wat hij moet doen. Heeft iemand een goed idee, dan kan hij het gelijk kwijt.

De Support Medewerker

De Support Medewerker begeleidt de HBO student en de mantelzorgers. De student zal samen met de jongere o.a. de volgende werkzaamheden uitvoeren:

- het in kaart brengen en analyseren van het sociale netwerk van de jongere
- een verbeterplan opstellen voor het netwerk, zodat de jongere de juiste mensen om zich heen krijgt
- een steungroep formeren van mensen uit het netwerk die de jongere mee gaan helpen
- het organiseren van bijeenkomsten van de steungroep
- het verdelen van de taken binnen de steungroep
- het faciliteren van alle bij deze ondersteuning betrokken personen.

De HBO- studenten worden begeleid door een ervaren supportmedewerker. Een gedragswetenschapper van Community Support superviseert het geheel. Iedere jongere heeft zijn eigen voorgeschiedenis en hulpvragen. Er is dus ook geen sprake van een standaard coaching. In veel situaties zal er aandacht besteed worden aan de motivaties, een gezonde leefwijze, aan structuur aanbrengen in je leven, aan doelen stellen en volhouden, aan het plannen en maken van huiswerk.

Ervaringen

De studenten worden meestal heel goed geaccepteerd door de jongeren en functioneren als rolmodel. Wij zijn van mening, dat de jonge leeftijd van de studenten een groot voordeel oplevert. Juist daardoor kan aansluiting gevonden worden bij de jongeren en kan invloed worden uitgeoefend. Deze vorm van ondersteuning heeft een lage drempel, is niet stigmatiserend en er zijn relatief weinig kosten aan verbonden. Er zijn nauwelijks leerlingen die afhaken. Iedereen blijkt gevoelig te zijn voor aandacht en complimenten van iemand die zich bij je betrokken voelt. Want dat kunnen de Hbo-studenten bieden.

Echte betrokkenheid en inzet voor iemand die in de moeilijkheden zit. Zij vinden dit prachtig werk en krijgen er nog studiepunten voor ook.

Doordat wij in dit aanbod gebruik maken van de mogelijkheden die het sociale netwerk heeft, kunnen de kosten laag blijven en is er veel meer kans op duurzaam effect. De kosten kunnen ook laag gehouden worden, doordat wij weinig overhead hebben. Door het werken met een gezamenlijke site en een digitaal volgsysteem kunnen alle betrokkenen met elkaar samenwerken, waardoor er weinig overlegtijd en vergadertijd noodzakelijk is.